

07;#1615;
    تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا
    السَّلَامَ
    بَيْنَكُمْ "Allah'a
yemin ederim ki; sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe
de gerçek iman etmiş olamazsınız. Yaptığınızda birbirinizi seveceğiniz bir şey
öğretiyim mi? Aranızda selamı yayınız."[\[3\]](#)
    Peygamber
Efendimiz ise, وَعَنْ
    عبداللّهِ بن
    عمرو بن
    العاصْ
    رَضِىَ
    اللّهُ
    عَنْهُما قال:
    قال رسولُ
    اللّهِ:
    المُسْلِمُ
    مَنْ سَلِمَ
    الْمُسْلِمُونَ مِننْ
    لِسَانِهِ
    وَيدِهِ،
    وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَر
    مَانَهى
    اللّهُ
    عَنْهُ “Gerçek Müslüman,
elinden ve dilinden Müslümanların emniyet ve esenlikte olup zarar görmedikleri
kimsedir.”[\[4\]](#) Buyurarak insanlara karşı nasıl davranışımız gerekīgi hususuna dikkatlerimizi
çeker. Yine O: "hoşgörü ile davranışın hoşgörü ile mukabele
göreçegini" (İbn Hanbel, I, 248); "Dünyada Allah'ın kullarına hoşgörü
lü davranışlara Allah'ın kiyamette görevli meleklerine hoşgörülü
davranmalarını emredeceğini"[\[5\]](#) haber vermektedir. Peygamber (sav)
hoşgörülü bir insandı. O en azılı düşmanlarına karşı bile
hoşgörülü davranışmış bu müsamaha nedeniyle birçok kişinin
kalplerini yumuşatarak Cenab-ı Mevla’nın izniyle iman etmelerini sağlamıştır. B- Allah
Resulü’nden Hoşgörü Örnekleri O'nun hayatı, savaş ortamları
dahil, sayılamayacak kadar hoşgörü ve affin örnekleriyle doludur. Bazlarını
hatırlayalım: Akrabalarını İslam’a davet için gittiği Taif’de taş yağmuruna
tutulmuş, ayakları kanlar içinde kalmıştı. Cebraeil’in; “Allah’in selamı
var; istersen şu tepeleri Taif halkınüzerine yıkacak ve onları helak edecek...”
demesine karşılık, asla böyle bir şey istemediğini belirterek ellerini açmış ve şu dua'yı
yapmıştır: “Allah’ım (şu) kavmimi (topluluğu) hidayete ulaştır;
çünkü onlar (Seni ve Beni) bilmiyorlar!” Çünkü O, kan
dökmek ve insanları yok etmek için değil, dalaletten hidayete çıkararak
gerçek varlığı kavuşturmak için gönderilmiştir. Bu tavır ve dua, tam da

olmak ve katı yüreklilik insanları kendimizden uzaklaştıran müslümana yakışmayan özelliğlerdir. Bunun için Yüce Allah bu tutumun doğuracağı zararlı sonucu bize bildirerek, kabalık ve katı yüreklilikten bizleri sakındırmıştır.

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;

Hoşörü; birlik, beraberlik, kardeşlik içinde sağlıklı bir toplumun temel harçarındandır.

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Allah’u Teâlâ insanları, birbirileriyle olan iyi münasebetleri bozucu tutum ve davranışlardan sakındırarak böyle durumlarda nasıl bir tavır sergilenmesi gerektiğini bizlere şöyile açiyor:

وَعِبَادُ
الرَّحْمَنِ
الَّذِينَ
يَمْشُونَ
عَلَى
الْأَرْضِ
هَوْنًا
وَإِذَا
خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُوِ
َقَالُوا
سَلَامًا
”Rahmân” (has) kulları, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara laf attığında (incitmeksiz) ‘Selâm’ der (geçerler)”[10], Kasas Suresi’nde ise müninlerin bu halleri şöyile detaylandırılır: وَإِذَا
سَمِعُوا
اللَّغْوَ
أَعْرَضُوا
عَنْهُ
وَقَالُوا
لَنَا
أَعْمَالُكَُ
وَلََسَلَامٌ
عَلَيْكُمْ
لَا
نَبْتَغِي
الْجَاهِلِين
َقَُنْفِقُونَ
فِى
السَّرَّاءِ
وَالضَّرَّا&#15

69;#1616;
    وَالْكَاظِمينَ َ الْغَيْظَ
    وَالْعَافينَ عَنِ
    النَّاسِ
    وَاللّهُ
    يُحِبُّ
    الْمُحْسِنينَ &nbs
     &nbs
    &nbs; “O takva sahipleri ki, ...öfkelerini yutarlar ve insanların kusurlarını affederler. Allah, iyilik edenleri sever.” [12] Ayet-i kerimeden anlaşıldığına göre bir mümin, kendisinin hoşuna gitmeyeceği bir manzara ile karşılaşlığında gayet müsamahalı ve hoşgörülü davranmalıdır.
    قُلْ كُلٌّ
    يَعْمَلُ
    عَلى
    شَاكِلَتِه
    فَرَبُّكُمْ
    اَعْلَمُ
    بِمَنْ هُوَ
    اَهْدى
    سَبيلًا “...Herkes, kendi karakterinin gereğini sergiler...” Hoşgörü kahramanlarının karakteri ise yumuşaklık, müsamaha ve toleranştır.
    &nbs
    &nbs
    &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Sokakta: Sokağa tükürmek, çöp atmak, geliş geçişe mâni olmak, tiksindirici çırkin şeyler bırakmak, görgüsüzüktür. İhtiyar, kadın ve hastalara her zaman öncelik verilir. İhtiyaçlari varsa yardımcı olunur.
Yürürken: Pek yavaş veya pek hızlı ve büyüklenecek yürümemelidir! Kur’an-ı kerimde, “Böbürülenerek yürüme” buyuruldu. Yolda, büyük bir zat veya bir âlim ile beraber giden kimse, onun önünden ve solundan değil, sağından yürür. Komşulukta: İyi geçim, karşılıklı yardımlaşma, dert ve sevinçlerine iştirâk, her karşılaşlıklarında selâmlaşma, hal hatırlama, birbirinden isteklerini imkan ölçüsünnde temin etme önemli görgü kurallarındandır. Gürültü çöp, pislik, rahatsızız edici koku ve benzeri şeylerle komşuları rahatsızız etmek hiç hoş karşılanmaz. Komşu kadın ve çocuklarına ayrı bir îtinâ, hürmet ve şefkat gösterilir. D-Aile İçinde Hoşgörü &nbs
    &nbs
    &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Aile toplumun en küçük birimidir. Bundan dolayıdır ki hoşgörü/ müsamaha öncelikle aile içinde olmalıdır. Anne-baba çocuklarına müsamahalı davranışmalı ve örnek olmalıdır. Onları hoşgörülü birer evlat olarak yetiştirmelidir. Evlatlarında anne-babalarına yumuşak ve hoşgörülü davranışları gereklidir. Bu konuda Mevlamız şöyle buyuruyor:
    وَقَضَى
    رَبُّكَ
    اَلاَّ
    تَعْبُدُوا

اِلاَّ
 اِيَّاهُ
 وَبِالْوَال&#16
16;دَيْنِ
 اِحْسَانًا
 اِمَّا
 يَبْلُغَنَّ
 عِنْدَكَ
 الْكِبَرَ
 اَحَدُهُمَا
 اَوْ
 كِلاَهُمَا
 فَلاَ تَقُلْ
 لَهُمَا
 اُفٍّ وَلاَ
 تَنْهَرْهُم&#16
14;ا وَقُلْ
 لَهُمَا
 قَوْلاً
 كَرِيمًا “Rabbin, kendisinden
başkasına asla ibadet etmemenizi, ana babaya iyi davranışınızı kesin olarak emretti. Eğer
onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara
“öf” bile deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz
söyile. Onlara merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: “Rabbim! Tıpkı beni
küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı.”[\[14\]](#)
Öncelikle yakın çevremize hoşgörü Hoşgörüde esas olan
kendi içimizde meydana gelen problemleri anlayışla karşılamak ve dışarıya karşı
göstermiş olduğumuz hoşgörüyü evvela yakın çevremize, dost,
akraba ve diğer bütün kardeşlerimize göstermektir ki bu, gerçek
hoşgörü kahramanı olmanın temel vasfidır.   E- Ticaret ve İş Hayatında
Hoşgörü
Yoğun koşuturma ve çaba içerisinde geçen iş hayatı; insanları yorgun, bitkin
ve stres içerisinde bırakıyor. Bu stres içerisinde olan insanlar birbirlerini incitip
kırabilirler. Birbirlerini yanlış anlayabilirler. Sonunda istenmeyen bir durumla karşılaşılabilir.
Hoşgörü böyile durumlarda insanlar arasında sağılıklı iletişimini sağlayan
önemli bir etkendir. Herkes karşısındaki insanı iyi dinlemeli, iyi anlamalıdır. Farklı fikir ve
düşüncelere –kabul etmese bile- saygı duymalıdır.
                 Birlikte huzur
içinde yaşamın temel şartı, karşısındaki insan haddi aşmadığı müddetçe, onun
yaşam biçimine, düşüncelerine saygı duyabilmektir ki insanlık da bunu gerektirir.
Saygı duymak, yani hoş görmek... عَنْ
 جَابِرِ بْنِ
 عَبْدِ
 اللَّهِ
 رَضِيَ
 اللَّهُ
 عَنْهُمَا
 أَنَّ

رَسُولَ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
قَالَ رَحِمَ
اللَّهُ
رَجُلًا
سَمْحًا
إِذَا بَاعَ
وَإِذَا
اشْتَرَى
وَإِذَا
اقْتَضَى Cabir b. Abdullah (r.a) dan
nakledildiğine göre Rasulullah (s.a.v): -“ Allah, alıp sattığında ve muamelesinde
müsamaha (hoşgörü) gösteren kişiye merhamet etsin” buyurdu.[\[15\]](#)
                 Alışverişte: İzin
almadan satıcının malına dokunulmaz. Malın görünüşünü, kalitesini
bozacak şekilde ellenilmez ve bakılmaz. Fiyat konusunda fazla ısrar edilmez. Alınsa da alınmasa
da teşekkür edilir. Satıcı müşterisinin memnun olacağı hal ve harekette bulunur. Malını
almayanlara kızmaz, darılmaz, aleyhlerine olacak bir sözü arkalarından da
söylemez. Alışverişte her iki taraf birbirlerini aldatmaktan uzak durur.
                 F- Trafikte
Hoşgörü (Sabır) :

Günümüzde ulaşım araçları trafikte önemli bir yer tutuyor. Trafik
yoğunluğunun çok olduğu şehirlerde trafik kurallarına uymak ve saygılı davranış olgun ve
medeni insanın göstergesidir. Özellikle trafik kazalarının çoğaldığı
günümüzde hoşgörüye ne kadar çok ihtiyacımızın olduğu
ortadadır. Taşıma araçlarında: İnip binerken itişmek, sıra olan yerlerde sırasını beklememek
çirkin davranıştır. Gençler; yaşlılıara ve hastalara yer verir.
Günümüzde bazı gençler, yer vermemek için uyur numarası
yapıyor, volkmen dinliyor. Ecdada layık torunlar olmaya çalışmalıyız G- Yaratılanı
Hoşgör Yaratandan Ötürü (her şeye):

Hoşgörü, bir insanın güzel/müsbet yanlarını öne çikarmak ve
ondan hareketle o insanda güzelliğin ve iyiliğin hakim olmasını sağlaması yönemidir.
Yunus Emre’nin dediği gibi “Elif okuduk ötürü / Pazar eyledik
götürü;
                  Yaratılanı
hoş gördük / Yarat’dan ötürü”. Hoşgörü
bir olgunluğun, sabrı, nezaketin ve faziletin neticesidir. İnsanları kendi yararına ve Hak hesabına
kazanabilmenin yolu hoşgörüden geçer. Hoşgörü sadece insanlara
değil, Yüce Allah’ın yarattığı bütün mahlûkata da
gösterilmelidir. Hoşgörü, çevremizde olup biten şeyleri anlayışla
karşılıyarak gayet sabırlı olup onları hoş görmektedir. Müslüman kişi merhamet
sahibidir, affediciidir. Yaratılanlara merhamet gözüyle bakar. “Güzel bakan

gümzeli gümzümlü rürdquo; anlayışı ile hareket eder. H- Aralarında Yaş ve İlim Farkı Olanların Birbirlerine Karşı Hoşgümzümlü rürsuuml; sü
 ; Yaşlılar gençlerin tecrübesizliğini, ibadete karşı tembelliliklerini ve anlayış farklılıklarını, gençler de yaşlıların ifrat ve tefrite kâçan yönlerini usulünce uyararak doğrusunu anlatmalıdır. 2- Gayr-i Müslimlerle Münasebetlerde Hoşgörü Kur'an-ı Kerim, âlemlere rahmet olarak gönlerilen Efendimiz (s.a.s)’e evrensel risalet vazifesini yerine getirirken, daima hoşgörü ve diyaloğu esas almasını emretmenin yanı sıra şu ayet-i kerime ile de ehl-i kitap’la hangi ortak paydada buluşulması gerekiğine işarette bulunuyor: قُلْ
يَاَهْلَ
الْكِتَابِ
تَعَالَوْا
اِلى
كَلِمَةٍ
سَوَاءٍ
بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ اَلَّا
نَعْبُدَ
اِلَّا
اللّهَ وَلَا
نُشْرِكَ بِه
شَيًْا وَلَا
يَتَّخِذَ
بَعْضُنَا
بَعْضًا
اَرْبَابًا
مِنْ دُونِ
اللّهِ
فَاِنْ
تَوَلَّوْا
فَقُولُوا
اشْهَدُوا
بِاَنَّا
مُسْلِمُونَ
“(Resûlüm!) de ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz: Allah’tan başkasına ibadet etmeyelim; O’na hiçbir şeyi eş tutmayalım ve Allah’i bırakıp da kimimiz kimimizi rabler edinmeyelim...”[16] Şimdi nazarlarınıza başka bir ayeti sunmak istiyoruz: لَا
يَنْهيكُمُ
اللّهُ عَنِ
الَّذينَ
لَمْ
يُقَاتِلُوكُمْ
الدّينِ
وَلَمْ

يُخْرِجُوكُمْ
دِيَارِكُمْ
اَنْ
تَبَرُّوهُمْ
وَتُقْسِطُوا
اِلَيْهِمْ
اِنَّ اللّهَ
يُحِبُّ
الْمُقْسِطينَ “Dininizden öt;ürü sizinle savaşmayan, sizi yerinizden,
yurdunuzdan etmeyen kâfirlere gelince, Allah sizi, onlara iyilik etmeden, adalet ve insaf
gözetmeden men etmez. Çünkü Allah âdil olanları sever.[\[17\]](#) Bu
ayetin inmesiyle alâkalı olarak, Hz. Esma validemizin müşrike (Allah’a şirk
koşan bir kadın) olan analığının, Mekke’den Medine’ye gelip validemizle
görüşmek istemesi nakledilir. Hz. Esma, Allah Rasûlü’ne gelir ve
müşrike analığıyla görüşüp görüşemeyeceğini sorar. Bunun
üzerine bu ayet nazil olur ve görüşmenin de ötesinde, ona iyilikte bile
bulunmasının herhangi bir mahzuru olmadığı ifade edilir. Bu âyet Müslümanlarla
Mekke müşriklerinin ilişkilerinin son derece gergin olduğu sırada inmiştir. Buna rağmen iyiliği,
hoşgörü, müsamaha ve adaleti emretmesi oldukça dikkat değer. Ayrıca
herhangi bir kayıt konmadığı için ehl-i kitap da dahil bütün insanları irşada
davette tâkip edilecek metodu belirlemede şu âyet de çok dikkat çekici:
اُدْعُ اِلى
سَبيلِ
رَبِّكَ
بِالْحِكْمَةِ
وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ
وَجَادِلْهُمْ بِالَّتى
هِىَ
اَحْسَنُ “Sen insanları Allah
yoluna hikmetle, güzel ve makul öğütlerle dâvet et ve onlarla en güzel
tarzda mücadele et.”[\[18\]](#) Allah Resulü, Ehl-i Kitab’ın davetlerine
katılmıştır Kaynaklara baktığımızda Efendimiz’in herkesle iyi ilişkiler içinde
olduğunu, Hıristiyan ve Yahudileri toplumun birer ferdi olarak kabul ettiğini, onların bazı davetlerine
icabet ettiğini, düğün yemeklerine katıldığını, hastalarını ziyaret ettiğini ve onlara
ikramda bulunduğu görüyoruz. Hatta Allah Rasulü, Necran Hıristiyanlarının
kendisini ziyaretlerinde onlara abasını sermiş ve oturmalarını söyemiştir. Necran
Hıristiyanlarının temsilci-leri Medine’ye geldiklerinde Peygamber Efendimiz, onların mescit
içinde ibadet yapmalarına müsaade etmiştir. İslam’da Zorlama Yoktur Bu
konuda Yüce Allah şöyle buyuruyor:
لَااِكْرَاهَ فِى الدّينِ

قَدْ
تَبَيَّنَ
الرُّشْدُ
مِنَ
الْغَىِّ
فَمَنْ
يَكْفُرْ
بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمِنْ
بِاللّهِ
فَقَدِ
اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ
اللْوُثْقى
لَا
انْفِصَامَ
لَهَا
وَاللّهُ
سَميعٌ
عَليمٌ “Dinde zorlama yoktur.
Çünkü doğruluk sapıklığından iyice ayrılmıştır. O halde kim tağutu tanımayıp Allah’a inanırsa, kopmak bilmeyen sapasağlam bir kulpa yapmışmıştır. Allah hakkıyla işitendir hakkıyla bilendir.” [19] Bir uzlaşma vesikası: Medine Sözleşmesi Efendimiz Medine’de, kardeşliği ve hoşörüyü yaymak için Hıristiyan, Yahudi ve Müşrikler gibi farklı ırk, din ve inançlara sahip olan insanların bir arada huzur içinde yaşayabilecekleri için onlarla “Medine Vesikası” ismini taşıyan bir sözleşme imzalamıştır. Allah Rasulü bu sözleşme yoluyla her fırsattha birbirlerine saldıran, düşmanca duygular besleyen ve uzlaşamayan toplulukların arasındaki çatışmaların son bulabileceği, anlaşarak bir arada yaşayabileceklerini göstermiş oluyordu. Medine Sözleşmesi’ndeki maddelerin özeti şuydu: Herkes, hiçbir baskı olmadan istediği dini, inancı, siyasi ya da felsefi seçimi yapmakta özgürdür. Herkesin din, hayat, seyahat, teşebbüs ve mülk edinme hakkı vardır ve herkes hukukunu uygulamakta özgürdür. Ancak suçışleyen biri hiç kimse tarafından korunmayacaktır. Sözleşmeye taraf olan gruplar birbirleriyle yardımlaşacak, birbirlerine destek olacaklardır. Müslümanlar fethettikleri yerlerde, kilise ve havralara dokunmamışlar, vicdan ve düşünce hürriyetine kısıtlama getirmemişlerdir Dini Tebliğde Hoşgörü Cenab-ı Hak, Hz. Musa (as) ve Hz. Harun’u (as) Firavun gibi ilahîlik iddiasında bulunan birine gönderirken söz ve tavır itibarıyla hoşgörülü davranarak yumuşak söz söyilemelerini emrediyor. [20] Âlimlerimiz bu ayeti şöyile anlımışlar: Muhatabınız, size ve milletinize yıllarca kan kusturan Firavun bile olsa, kendinizi yumuşak söz ve tatlı dile ifade etmelisiniz. Çünkü maksat, intikam almak değil, insanları doğruya irşad etmek ve kurtuluşa çağırılmaktır. Nitekim Efendimiz, Ebu Leheb, Ebu Cehil ve Taif halkı gibi İslam’a ve kendisine düşmanlık yapmış insanların yanına pek çok defa gitmiştir. O halde, muhatap kim olursa olsun, bir şeyler anlatabilmek için yumuşaklık ve müsâmaha vazgeçilmez şartlardır. Demek ki, Müslüman daima yumuşak tavır, yumuşak hal, yumuşak kalb, yumuşak vicdan, yumuşak söz insanı olmak mecburiyetindedir ki, gerçek bir irşad insanı olabilsin. Asr-ı Saadet’e baktığımızda hoşgörü ve

yumuşak huyluluğun, Efendimiz'in İslâm'ı tebliğinde en mühim köşe taşlarından birisi olduğunu görüyoruz. İnsanlara devamlı hoşgörü ve diyalogla yaklaşarak dâvâsını anlatan Efendimiz'ye yaptığı işin doğruluk ve mükemmeliğini ifade mânâsına Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: فَبِمَارَحْمَةٍمِنَ اللهِلَهْلَهُوَلَوْكُنْتَفَظًّاغَلِيظَالْقَلْبِلاَنْفَضُّوا مِنْحَالَهُوَنْفَعْفُعَنْهُمْوَاسْتَغْفِروَشَاوِرْهُمْ فِىاْلاَمْرِفَاِذَاعَزَمْتَفَتَوَى الَى اللهِاِنَّ الَهُمْيُحِبُّ الْمُتَْفِكّللْعَلَى اللهِ اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَْوَكّللْلِِِِِِ Şayet sen, kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz insanlar senin etrafından da&gillip giderlerdi.”[21]   C- Hoşgörü; Nereye Kadar? Fatima-i Mahzume hırsızlık yapmış ve Allah Resulü, elinin kesilmesine karar vermişti. Fatima, Kureyş kabilesinden soylu bir kadın olduğu için elinin kesilmesine razı olmayan bazıları, Peygamber Efendimizin çok sevgi Üsame (r.a)’yi aracı yaparak affedilmesini istemişlerdi. Allah Resulü, kendi kabilesi için de olsa adaletten ayrılmadı. Hemen bir hutbe irad ederek şöyle seslendi: “Ey insanlar! Geçmiş milletlerin ne yüzden yollarını sapıtıp(helak olduklarını) biliyor musunuz? Onlar, asılzadeleri(soyluları) birşey çalarsa, onu bırakırlar, zayıfları çalarsa, onu cezalandırırlardı. Allah’a yemin ederim ki, kızım Fatima da hırsızlık yapmış olsayıdı, muhakkak onun elini keserdim!”[22] Demek ki, hoşgörü; dini esaslardan, adaletten fedakarlık anlamına asla gelmez. Bir toplumda hırsıza, caniye, zaniye, rüşvetçiye, zalime müsamaha gösterilirse, o toplumda huzur ve barıştan bahsedilemez. Hele Allah Resulü’nün işaret buyurdukları gibi makam, şöhret ve zenginlik sahibi olanlar aynı suçu işlediği zaman dokunulmaz; zayıf ve güçsüz olanlar suçişlediklerinde cezalandırılırsa, artık o toplum yaşanmaz bir karmaşaya ve helake sürüklenir. عَنِ

ابْنِ
 عَبَّاسٍ
 قَالَ قِيلَ
 لِرَسُولِ
 اللَّهِ
 صَلَّى
 اللَّهُ
 عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ
 أَيُّ
 الْأَدْيَانِ
 أَحَبُّ
 إِلَى
 اللَّهِ
 قَالَ
 الْحَنِيفِيّ
 َةُ
 السَّمْحَةُ İbn
Abbas (r.a) dan: Rasulullah(s.a.v)’a : “Dinlerden hangisi Allah’a daha
sevimlidir?” diye soruldu. Rasulullah (s.a.v): -“ Tevhidden ayrılmadan
muuml;samahalı olanıdır” buyurdu.[\[23\]](#) Hoşgörü derken, bunu milletimizin ve
ülkemizin geleceğini tehlkiye sokacak, tarihimizi, millî-manevî değer ve
dinamiklerimizin tahribini netice verecek davranışlara karşı hoşgörülü olunması
söz konusu değildir. Zaten başkalarının hukukunun söz konusu olduğu bir yerde
muuml;samaha gösterme, kimsenin hakkı değildir. Nefsimize ait meselelerde
fedakârlıkta bulunabiliriz; fakat toplumun hakkını fertlere bağışlama, topluma karşı işlenmiş
bir haksızlık olur. Hoşgörü, başkalarının tesirine girmek değildir Hoşgörü,
başkalarının tesirine girerek onlara katılmak, ne din ve milliyetimizden, ne de tarihî
geleneklerimizden vazgeççmek demek değildir. Aynı zamanda hoşgörü kim
olursa olsun, insanları oldukları gibi kabullenip inananla inanmayanı aynı kefeye koymak demek
de değildir. Hoşgörü ve diyalog başkalarını kendi konumlarında kabul ederek, onlarla
geçinmesini bilmektir. Bu manâdaki hoşgörüye kimsenin bir şey demeye
hakki olmasa gerek. Zira ülkemizde farklı anlayış ve inanışlar vardır. Değişik duygular
düşünçedeki bu insanlar, ya birbirleriyle uzlaşarak geçinebilmenin yollarını
arayacak, ya da birbirlerine girip sürekli kavga edeceklerdir. Oysa ki, her dönemde
birbirinden farklı düşünçeninsanlar olmuştur ve olacaktır da. D- Hoşgörü
Karşılıklı Olmalıdır Toplumun inananlar kesimi hoşgörü borçlusu, bir başka
kesimi de hoşgörü alacaklısıdır düşünçesi tamamen yanlış bir anlayıştır.
 وَعَنْهُ
 رَضِىَ
 اللّهُ
 عَنْهُ قال;
 قالَ رَسُولُ
 اللّهِ: لا
 يُؤْمِنُ
 اَحَدُكُمْ
 حتَّى
 يُحِبَّ لا

خيهِ ما
يُحِبّ
لِنَفْسِهِ. Hz. Enes (r.a)'in rivayetine göre Hz. Peygamber (a.s) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri, kendi için sevdigi kardeş için de sevmedikçe gerçek imana eremez."[\[24\]](#)
Birlikte huzur içinde yaşamanın temel şartı, karşısındaki insan haddi aşmadığı müdüdetçe, onun yaşam biçimine, düşüncelerine saygı duyabilmektir ki insanlık da bunu gerektirir. Saygı duymak, yani hoş görmek... Evet, Osmanlı'nın tutunduğu dallardan biri de hoşgörüdür. Hoşgörü, ufuk manasına Osmanlı'yla kavuştu. Yan yana inşa edilen kiliseleri, havraları, camileri görünce, hoşgörüye yeni bir tanım yapmak ihtiyacı doğuyor: Osmanlı hoşgörüsü için, zıt şeyleri bir araya getirmek, denebilir. Kilise ile camiyi omuz omuza bina eden, ortodoksla süryanîyi kol kola görmekten haz duyan bir anlayış... Bağnaz hıristiyanların, Endülüs’te müslüman ve yahudilere yaptığı katliam, bir ibret levhası olarak tarihe geçmişdir. İspanya’daki bu Haçili zulmünden kaçan yahudileri, gemiler göndererek taşıyıp Yunanistan ve İstanbul’a yerleştiren yine Osmanlı ecdadımız olmuştur. Ama günümüzde; Bosna’da, Irak’ta, Filistin’de, Çeçenistan’da, Afrika’da ve daha pek İslam toprağında egemenliği geçici olarak ele alan güçlerin, bu topraklarda yaşayanlara neler yaptıklarını unutmuş değiliz. İşte Aramızda ki fark bu.

[\[1\]](#) Şamil İ.Ans. Müsamaha Md.s. 80 [\[2\]](#) Buhari, İman, 12 [\[3\]](#) Müslim, İman, 81 [\[4\]](#) Buhari, İman, 4 [\[5\]](#) İbn Hanbel, I, 5 [\[6\]](#) Buhari; İlim, 11 [\[7\]](#) Buhari; Vudu’, 58; Edeb, 35 [\[8\]](#) Ebu Davut; Edeb [\[9\]](#) Al-i İmran, 3/159 [\[10\]](#) Furkân, 25/63 [\[11\]](#) Kasas, 28/55 [\[12\]](#) Âl-i İmran, 2/134 [\[13\]](#) İsrâ, 17/84 [\[14\]](#) İsra, 17/23-24 [\[15\]](#) Buhari, Kitabü’l-Büyu’, 1934 [\[16\]](#) Âl-i İmrân, 3/64 [\[17\]](#) Mümtehine, 60/8 [\[18\]](#) Nahl 16/125 [\[19\]](#) Bakara, 2/256 [\[20\]](#) Tâ Hâ, 20/44 [\[21\]](#) Âl-i İmran, 3/159 [\[22\]](#) Buhârî, Hudud 11, 12, 14; Müslim, Hudud 8, 1688 [\[23\]](#) Ahmed, Müsne, 2003 [\[24\]](#) Buhârî, İman 6; Müslim, İman 71

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)